

S tímto virem se musíme naučit žít, říká MUDr. Iva Šípová

MUDr. Iva Šípová shrnuje dění kolem onemocnění covid-19 od přelomu roku 2019/20 až doposud. Jako ústavní epidemiolog Nemocnice České Budějovice, a.s., se podílela na metodickém plánu řešení pandemie pro celý Jihočeský kraj. Dnes se kromě jiného věnuje fungování OČKocentra.

Paní doktorko, již více než rok „žijeme“ covidem. Vzpomenete si na okamžik, kdy jste se o novém typu koronaviru dozvěděla?

O novém typu koronaviru se začalo mluvit na přelomu roku 2019/2020. V tu dobu jsme mu nevěnovali příliš velkou pozornost. Mysleli jsme si, že je to opět jeden z typů virů, které se vyskytují v Asii a o kterých pouze slyšíme. Jako například o virech NIPAH, SARS, MERS či viru ZIKA, který najdeme především ve státech Jižní Ameriky. Měli jsme za to, že tyto viry nemají pro naši populaci žádný velký potenciál.

Jaké jste měli informace v době, kdy se o onemocnění covid-19 začalo mluvit?

Ty první informace hovořily o viru typu SARS. Měli jsme proto obavy, že se tu setkáme s importovanými nákazami, které by pocházely od turistů z asijských zemí. Domnívali jsme se, že nový koronavirus je jedním z druhů koronaviru, který u nás nebude mít vhodné podmínky pro šíření.

Kdy bylo patrné, že se covid-19 týká i nás, Evropanů?

Zásadním okamžikem se stal březen 2020. Světová zdravotnická organizace (WHO) celosvětově vyhlásila pandemii. Nikdo z nás takový stav nezažil. Byl to jasný signál, že se s novým typem koronaviru budeme setkávat velmi intenzivně a dlouho. Dnes je již zřejmé, že se s tímto virem musíme naučit žít. Celý rok a čtvrt se stále učíme, dozvídáme se nová fakta. Každý z kolegů se snaží zjistit co nejvíce, následně si informace vyměňujeme, konzultujeme a diskutujeme.

Odkud jste čerpali počáteční informace?

Ty první týdny jsme studovali především internet. Pracovali jsme s webovými stránkami amerického institutu „Centrum pro kontrolu a prevenci nemocí“ CDC (<https://www.cdc.gov/>) či jeho evropské verze (<https://www.ecdc.europa.eu/en>). Ale zpočátku zde nebylo mnoho jasných informací. Nelehká byla i naše orientace v nařízeních Ministerstva zdravotnictví České republiky, která se měnila i několikrát týdně. V celé populaci se začala plošně používat preventivní protiepidemická opatření jinak běžně používaná ve zdravotnických zařízeních. Dezinfikovaly se lavičky, schodiště v obchodních či bytových domech. Pro nás byl zásadní fakt, že se jedná o onemocnění, které je přenášeno přímým kontaktem. Bylo tedy zjevné, že k přerušení cesty přenosu pomohou především ochranné pomůcky.

Jaké okamžiky byly pro vás osobně nejtěžší?

V březnu 2020 jsme byli konfrontováni se záběry z přetížených italských a španělských nemocnic. V souvislosti s cestovním ruchem do těchto zemí jsme se obávali zavlečení nákazy do naší nemocnice. V té době jsme nevěděli, jaké jsou průběhy tohoto onemocnění ani jaká je smrtnost. Na jaře loňského roku se stala naše nemocnice spádovou nemocnicí pro covid-19 pozitivní pacienty celého Jihočeského kraje. Pacienti z okresů tedy putovali k nám do Českých Budějovic a naši zaměstnanci se museli velice rychle naučit jiný způsob práce. Byli vystaveni tomu neobvyklému riziku a ohromnému psychickému a fyzickému tlaku. Strach o ně bylo to nejtěžší, s čím jsme se museli vyrovnávat.

Jak z vašeho pohledu v tomto těžkém období obstála Nemocnice České Budějovice, a.s.?

Naše nemocnice obstála na výbornou. Nejen v rámci holdingu Jihočeské nemocnice, a.s., jsme byli nemocnicí, která udávala pravidla a postupy. Jsem ráda, že jsme nemuseli tyto postupy měnit. Šli jsme cestou, kde nebyly příliš velké zatáčky, a co je hlavní, nebyly tam žádné zpátečky.

Zleva Mgr. Jitka Kosáčková, Petra Tománková, Martina Ligocká a MUDr. Iva Šípová | Foto: Jan Luxík

Nemocnice fungovala jako systém, kde se lidé semkli. Velmi oceňuji přístup vedení naší nemocnice v čele s generálním ředitelem MUDr. Ing. Michalem Šnorkem, Ph.D., pod jehož vedením šlo vše plynule a velmi hladce. Dodával nám klid, který byl opravdu zapotřebí. V rámci krizových štábů jsme se ještě více poznali v zátěžových situacích a všichni víme, že se na sebe můžeme spolehnout, jsme vůči sobě solidární. Fungujeme jako jeden celek. Každý dělá maximum. Míra pracovního nasazení byla v prvních měsících obrovská. Naše e-maily chodily uprostřed hluboké noci. Cítili jsme i určitý závazek vůči okresním nemocnicím. Tím, že disponujeme Infekčním oddělením a velmi kvalitními laboratořemi, které nasadily laťku svých činností velmi vysoko, jsme mohli kolegy z okresů metodicky vést a předávat jim naše zkušenosti. Díky podpoře od managementu jsme byli i my v rámci vedení našich oddělení klidní.

V průběhu roku 2020 se postavila 3 odběrová místa...

Ano. Toto bylo plně v gesci kolegů z Infekčního oddělení. Společně jsme diskutovali protiepidemická opatření a nastavování režimů v daných prostorách. Vše bylo ze strany pana primáře MUDr. Aleše Chrdleho a vrchní sestry Bc. Jany Lískovcové velmi kvalitně připraveno. I v tomto případě museli čerpat hodně informací a inspirace ze zahraničí.

Na konci roku 2020 jste začali pracovat s dalším úkolem, očkováním.

Zhruba v půli prosince 2020 jsme obdrželi první informace o vakcínách. Nevěděli jsme, kdy vakcíny dorazí a v jakém rozsahu bude očkování probíhat. V tu dobu nebylo jasné ani to, kdo bude očkování zajišťovat. Mně osobně se nelíbilo, že by do zajištění očkování populace měly být zapojeny opět pouze nemocnice. Ty nemocnice, které byly zavaleny péčí o pacienty postižené onemocněním covid-19. Předpokládala jsem, že budou zapojena i komerční očkovací centra či zdravotní ústavy. To by bylo naprosto legitimní řešení. Leč nestalo se. Po fázi smíření s tímto novým úkolem jsme na počátku ledna zahájili v prostorách nemocnice očkování našich zaměstnanců, kteří o vakcinaci projeví zájem. Prvními očkoványi byli zaměstnanci z covidových stanic. Ti byli s průběhem onemocnění konfrontováni a vakcinaci přijali bez zaváhání.

Co předcházelo vybudování samostatného očkovacího centra, které vzniklo v lednu letošního roku v prostorách českobudějovického výstaviště?

Po naočkování zdravotníků bylo jasné, že budeme zajišťovat i očkování širší veřejnosti. V tu dobu přicházely informace z Německa, kde plánovali očkování na velkokapacitních stadionech. Náš tým tedy získal plány německých očkovacích center a spolu s krajským úřadem jsme vymýšleli podobu očkovacího centra. Diskutovali jsme tuto problematiku i v rámci jihočeských nemocnic, ponejvíce s Nemocnicí Jindřichův Hradec, a.s. Z důvodu velkých prostorových možností jsme se tedy přesunuli na Výstaviště České Budějovice a.s. které je

vyhovující i díky své dopravní dostupnosti a široké možnosti parkování. V hale, která nebyla rok v provozu (dříve se zde pořádaly plesy a výstavy), bylo během týdne postaveno naše očkovací centrum. S úsměvem mohu říci, že nyní zde pořádáme dlouhodobou výstavu my.

Jak hodnotíte po necelých 3 měsících jeho provoz?

Vidíme, že je tento projekt životaschopný a funguje. Kapacita, kterou jsme očekávali, byla naplněna, ba co víc, překonána. Zvládneme naočkovat 1 000 osob denně. Nejtěžším úkolem bylo vyřešení personální stránky. Očkování zajišťují převážně zdravotní sestry důchodového věku nebo zdravotní sestry pracující na dohodu o pracovní činnosti. Jedná se o velmi zkušený a spolehlivý personál. Dále tu působí naši mladí lékaři, kteří zde získávají velmi cenné zkušenosti. Musíme zde fungovat jako dobře seřízený stroj. Každé kolečko je pro úspěšné fungování velmi důležité a jeho případný výpadek pocítí každý z nás. Vedle zaměstnanců Nemocnice České Budějovice, a.s., nám pomáhají zaměstnanci z českobudějovického výstaviště, úředníci Krajského úřadu Jihočeského kraje, pracovali zde úředníci z Magistrátu města České Budějovice, vypomáhá celý integrovaný záchranný sbor a také studenti zdravotnických škol. Denně jsme v kontaktu s kolegy z naší lékárny, která zajišťuje distribuci vakcín v rámci Jihočeského kraje. Musím zmínit také pomoc našich nezdravotníků, tedy kolegů z IT oddělení, Obchodního oddělení, úseku obslužných činností či stravovacího provozu. Všem děkujeme.

Dostáváte zpětnou vazbu k provozu očkovacího centra?

Seniorům, kteří byli očkováni mezi prvními, dává očkování naději. Jsou velmi vděční, protože po dlouhých měsících odloučení mohou za svými blízkými. Denně se setkáváme s jejich vděkem. Tato část populace žila rok v naprosté izolaci. To si my zdravotníci neumíme představit. My jsme byli rok naopak ve velkém záprahu. Díky očkování se především starším lidem navrátí jejich „původní životy“. Provoz centra si k naší radosti všichni velice chválí.

Do kdy bude OČKocentrum v provozu?

Původní záměr byl do konce června. Dnes je pravděpodobné, že tu zůstaneme déle. Odvíjet se to bude pochopitelně od rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví České republiky a také od rozhodnutí Krajského úřadu Jihočeského kraje. V tomto okamžiku si nemyslím, že by mohl naši práci, kterou zde odvádíme, někdo plnohodnotně nahradit. Praktičtí lékaři, kteří se do očkování rovněž zapojili, mohou naočkovat pouze určitou část obyvatelstva. Neumím si představit, že by zvládli vedle své každodenní péče o pacienty i dvoufázové očkování zdravých, u nich registrovaných, osob. S tímto úkonem souvisí i obrovská administrativní agenda. My v OČKU tedy počítáme s tím, že jedeme dál...

Bc. Iva Nováková, MBA
Oddělení vnitřních a vnějších vztahů